

Word of Honor – Melamed I'Hoil

Oct. 13, 2002

שו"ת מלמד להועיל חלק ג (אבן העזר וחושן משפט) סימן י

תשובה: לענין שאלה אי ראוי לקבל גיורת שכבר נשאת לישראל בגיורתה ע"י ערכאות הנה בשו"ת בית יצחק י"ד ח"ב סי' ק' העלה שאין לקבלה גיורת שנבעלה לישראל ושאסור לכונסה עיי"ש באריכות. לעומת זה כתב מו"ה שלום קוטנא זצ"ל בספרו וכתורה יעשה דף י"ג ע"א דאולי יען כי נעשו הקישורין עפ"י דין המלכות, ולא יוכלו לנתק מוסרות הקישורין בלי ערכאות ויש בזה כמה מניעות חשוב כדיעבד ותתגייר כדין תורה וכן יקדשה כדת משה וכו' שישיר וישראל. הדבר בעיני הג' בעל שו"ת אבן יקרה (עיי"ש אה"ע סי' י"א שהוא דן ג"כ לענין הבחנה). ובהוספה לס' וכתורה יעשה דף כ"ג ע"ב והלאה מדובר עוד מזה והביא שם בשם חכמי ארץ ישראל שפוסקים כיון שכבר נשאה זה לזה בנימוסיהן הוי כדין עבר וכנס דאין מוציאין אותה מידו (ע' יבמות כ"ד ע"ב) עיי"ש באריכות. ולזה דעתי הקלושה נוטה, ובפרט דהבית יצחק לא מיירי בגונא שנשאו כבר בערכאות ואולי גם הוא היה מודה להקל באופן זה. אמנם נ"ל דאם היא כבר מקודם שנשאת באה אל הרב להתגייר והוא דחה אותה מפני שראה שנתגיירה לשם אישות אז גם אחרי כן לא יקבלה עוד, דאל"כ כל הנכריות שאין רוצין לקבלן ילכו וינשאו בציווילעהע ויאמרו שאח"כ הרבנים בע"כ יענו אמן. גם בלא זה אם יתרבו המכשולים שבני ישראל ישאו נכריות, יהי הכרח לעשות גדר שלא לקבל גיורת כאלה. מובן מאליו שצריך לזה הסכמת כל הרבנים היראים (והקרעת ועד הרבנים).

ולענין אי צריכין להמתין ג' חדשים, הנה אני פסקתי שצריכין להמתין עיי"ש ראיות. ואח"כ ראיתי בס' וכתורה יעשה ד' כ"ה ע"ב שהרב מו"ה יעקב שאול אלישר פוסק דרק אם אשה זאת ילדה בנים מבעלה ישראל בגיורתה צריכה להמתין, אבל אם לא ילדה כלל בגיורתה או אם היא מעוברת בעת שנתגיירה אינה צריכה להמתין, וע"כ פסקתי אחרי כן אף שלענ"ד צריכה להמתין, מ"מ בשעת הדחק ויש חשש שיבעל בזנות שלא ע"י קידושין יש לסמוך על פסק הנ"ל לסדר להם קידושין בלי המתנה. ועיין בשו"ת אבן יקרה הנ"ל.

שו"ת מלמד להועיל חלק ב (יורה דעה) סימן פה

לענין קבלת גיורת שרוצה להנשא ליהודי כבר הבאתי לעיל בשם הש"ך דהכל לפי ראות עיני הב"ד וע' בית יצחק י"ד ח"ב סי' ק'. והנה בזמננו י"ל כיון דיכולה להנשא ליהודי אף בגיורתה ואם אין מקבלין אותה היהודי ישא אותה בצפילעהע/בנישואין אזרחיים/ ועוד שאם לא יקבל אותה רב יר"א תלך אצל אחד מהחדשים שמקבלין גיורות בלי טבילה בב"ד וכלי קבלת מצות, ואז תהיה נחשבת לגיורת אף שהיא נכרית, מוטב לאחוז הרע במיעוט ולקבלה אם תבטיח שהיא מתגיירה/מתגיירת/ לשם שמים ושתקיים כל המצות ובפרט מצות שבת, נדה ומאכלות אסורות וכו'. את כל זה תבטיח אויף עהרענווארט/בהן צדק/ וגם את בעלה יזהירו שלא יקח את אשתו כי אם בשידוע לו שתקיים כל אלה, דבלא זה הקלקול יתר על התקון, דרך משל אם יבעול נדה גויה אינו מחוייב כרת אלא מדברי קבלה, ואם נתגיירה הוא מחוייב כרת מדאורייתא. ואם גם הבעל מעיד אחרי האיום שאשתו מתגיירת לש"ש אזי יש לקבלה באופן הנ"ל. ואם אפשר לחקור אצל אנשים אחרים שאינם נוגעין בדבר שהיא רוצה להתגייר באמת ובלב תמים, מה טוב.

שו"ת מנחת יצחק חלק ג סימן ק

בענין גרות לנכרית שכבר נשאה בנשואי ערכאות ליהודי

ב"ה יום ב' דברים תח"ש ישועה לפ"ק מנשטסר יצ"ו. לכבוד הרה"ג המפורסם לשבח ולתהלה וכו' וכו' כש"ת מוה"ר בנימין זאב ווייס שליט"א, רב דק"ק עדת ישורון, ציריך יצ"ו. אהדש"ת כמשפט. יקרתו הגיעני בנדון גרות לנכרית, שכבר נשאה בנשואי ערכאות ליהודי, וכפי המבואר בגופא דעובדא לא בא עלי' עוד, באשר מרגיש בעצמו אי - כח של כח ג - א/כח גברא/ כראוי, אבל היא אינה יודעת מזה, רק אמר לה מטעם שאינה יהודית עדיין, היא שמעה מיהודית אחת, שצריכה טבילה, ובכך הלכה וטבלה את עצמה עם יהודית אחת, לפי דבריה, אבל הוא אמר שאין זה מספיק כלל וכלל, הם דרים בדירה אחת עם אמו, אין להם פרנסה, רק היא מחזקת אותם במעשי ידיה, והוא שומר שבת כדת בכל דקדוקים, ונוהג את עצמו בכל דיני ש"ע, ואיש תמים ביראתו, וממשפחה מיוחסת מאד, והיא למדה ממנו להתפלל בסידור, ושומרת שבת כהלכתו בכל הדקדוקים, מבערת חמץ בפסח, ואין ספק, שתתרצה לכסות את שערותיה ג"כ אחרי חופתה, כמוכן פנה אל הרופאים בשביל מצבו והם הבטיחו לו שבכחם לחזקו ע"י זריקת סממנים כידוע, ואף שכת"ה דיבר עמו רכות וקשות להפרד ממנה, לא פעל כלום אצלו, כי אמר שמפחד שתאבד עצמ' לדעת, ויהי' חלול השם ברבים, גם מחמת כל המעשים הטובים שעשאה בעדו ובעד אמו, אין בכחו להפרד ממנה, וכבר לא ישן כמה חדשים, והוא קרוב לאפיסת כחו, ואיננו יודע מה יעשה הוא או היא ביום מחר, ובזה וכיוצא בזה טעמים ונמוקים בגופא דעובדא, השאלה אם יש בזה עדיין ענין לכתחילה שלא לקבלה, מטעם שבדאי בלא הענין האישות, לא היתה עושה כל דיני התורה, עכת"ד.

הנה ענין זה אינו סובל אריכות דברים, שכבר דנו בזה וכיוצא בזה בספרי גדולי האחרונים, ובנוגע למעשה, הנה כת"ה מסתפק בתרתי, א' מחמת גודל הפרצה, דישי לעמוד בפרץ ביותר בזה בזמן הזה, הצדק עמו, ומטעם הזה נמנענו פה למעשות שום גרות, אכן בנוגע לעיקרא דדינא (וזהו הספק הב') כנ"ל, - הנה ברוב מקרים כאלה יש לחשוש ג"כ בתרתי, א' שמא גם אחרי שתתגייר לא תקיים דיני ישראל, כיון שעושים זאת רק בשביל פני' שיש להם, והב' משום דאין מקבלים גרים המתגיירים לשם אישות, או

לשם ד"א, כדאיתא ביבמות (כ"ד), וגם יש בזה משום נטען על השפחה דמבואר ביבמות שם, דלא ישאנה, והגאון מוהר"מ אריק
 בספרו אמרי יושר (ח"א סי' קע"ו), כמעט סגר עלינו את הדרך בזה, ועי' שם שהביא מתשו' פרי השדה, שכוון ג"כ לסכרת הגאון
 הרח"ע ז"ל שהביא כת"ה, די"ל כיון דדר עמה גם מעיקרא בפרסום, הרי לא נחסר לה כלום, ואין לתלות לשם אישות, ודחה שאין
 בזה כדי סמיכה, דיתכן דהבועל רצה עתה לדור עמה בכבוד ולא בהפקרות, וא"כ שוב הוי הגרות משום אותה סיבה עיי"ש, ובנד"ד
 בלא"ה ל"ש הסברא להקל כנ"ל, כיון דעדיין לא בעל אותה כנ"ל, וכמ"ש כת"ה, אכן נודע מה שצדדו האחרונים לומר, דכיון דכבר
 נשאו בנשואי ערכאות הוי דיעבד, בצירוף החשש דיעשו עברות חמורות יותר, וי"ל חטא כדי שיזכה חבירך, וכמו שהביאו בזה
 מתשו' הרמב"ם פאר הדור (סי' קל"ב) ומתשו' טוטו"ד (מהדו"ק סי' ר"ל) ותשו' ד"ה (ח"ב א"ע סי' ל"ו), וא"כ כיון שבנד"ד דעת
 כת"ה נכון ובטוח, שישמרו כל דיני התורה אחרי הגרות, אין כאן חשש הא', ובנוגע לחשש הב' נפלין בפלוגתא דרברבתא, - אמנם
 בצירוף מה שטבלה עצמה לשם גרות, לפני אשה אחת, והיא שומרת דת יהודית זה זמן רב, י"ל דמועיל קצת לעשותה ספק גרות,
 וכמבואר בספרי מנחת יצחק (ח"א סי' קכ"א קכ"ב קכ"ג) בשם החמדת שלמה עפ"י שיטת הרי"ף, עיי"ש באריכות, ולשיטתו שוב
 מן ההכרח לקבלה ולהוציא מידי ספק בכמה ענינים המסובכים בזה, ועי' מש"כ (שם סימן קכ"א אות י"ב) /מנחת יצחק ח"א/.
 ובכן אם שני רבנים גדולי ההוראה יסכימו לקבלה, גם אנכי מצטרף עמהם בהיתר להכניסה תחת כנפי השכינה (המה נשמות
 הגרים, עי' בנ"י חודש תשרי מ"ח).
 ובזה הנני ידידושת, יצחק יעקב ווייס